

CONTROVERSE ȘI SOLUȚII ÎN CAUZELE DE PRUNCUCIDERE. ANALIZA PRACTICII INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI DIN REPUBLICA MOLDOVA

Ecaterina ȘAPORDEA,

Facultatea Drept, studentă USM

Mădălina URSU,

Facultatea Drept, studentă USM

Coordonator Științific: Veaceslav URSU,

doctor în drept, conferențiar universitar, decanul facultății drept, Ordine publică și securitate civilă, Academia "Ștefan cel Mare"

Summary: *The criminal law regarding infanticide remain controversial in the theory of criminology. This is due to the fact that many aspects of this criminal offence is treated differently, which is reflected in non-uniform judicial practice. Thus, by analyzing some cases from the practice of the Republic of Moldova, we approached some controversial issues regarding this unlawfulness, also expressing our own opinion, as in theory there are more.*

Key-words: *infanticide, judicial practice, participation on infanticide, subject of infanticide, surrogate mother, newborn, mental disorder*

Rezumat: *Norma penală referitoare la pruncucidere rămâne una destul de controversată în teoria dreptului penal. Aceasta se datorează faptului ca mai multe aspecte ale acestei infracțiuni sunt tratate diferit, ceea ce se reflectă și în practica judiciară, aceasta fiind neunanimă. Astfel, prin analiza unor spețe concrete din practica judiciară a Republicii Moldova, am abordat unele aspecte controversate ale pruncuciderii, exprimând și propria părere în cazul în care în teorie sunt enunțate mai multe.*

Cuvintele-cheie : *pruncucidere, practica judecătorească, participație la pruncucidere, subiectul pruncuciderii, mama-surogat, copil nou-născut, tulburarea psihică*

Introducere

În ultimul timp, crește numărul de cazuri de pruncucidere, comise în Republica Moldova. Aceasta este destul de îngrijorător, dat fiind faptul că, unele din cele mai importante valori sociale, care apără legea penală sunt viața și sănătatea persoanei, iar sub aspectul dat, viața copilului nou-născut este și mai fragilă, dat fiind faptul, că acesta este lipsit de orice posibilitate de a-și apăra propria viață. De aceea, infracțiunilor contra copiilor minori li se acordă o atenție deosebită.

Astfel, reglementarea infracțiunii de pruncucidere a fost o necesitate, dat fiind faptul că din momentul nașterii copilul nou-născut obține dreptul la viață, asigurarea ocrotirii căruia este pusă în sarcina statului.

Însă, în opinia noastră, norma penală privind pruncuciderea deseori creează probleme în aplicarea acesteia, dat fiind faptul că sunt mai multe aspecte controversate, care necesită o abordare mai profundă și reglementare mai exactă, reieșind din faptul că sunt utilizate termenii nedefiniți legal, care pot fi interpretați diferit.

Unul din aceste aspecte mai complicate ține de subiectul pruncuciderii, care este unul special, ceea ce creează dificultăți și în cazul în care infracțiunea de pruncucidere este săvârșită în participație. Se folosește termenul „mamă”, care este obiectul unor discuții aprinse între teoreticienii dreptului penal.

La fel, și obiectul, latura obiectivă, dar și cea subiectivă a infracțiunii respective prezintă unele aspecte deosebite, precum „starea de tulburare fizică sau psihică” specifică a subiectului infracțiunii, timpul comiterii infracțiunii - „în timpul nașterii sau imediat după naștere”, obiectul infracțiunii - „copilul nou-născut” etc.

În acest studiu am analizat câteva spețe din practica judiciară a Republicii Moldova pentru a scoate în evidență cele mai controversate aspecte și de a le analiza din punct de vedere juridico-penal.

Această analiză ne-a permis să venim cu anumite propuneri, care după părerea noastră vor ușura aplicarea în practică a normei penale ce stabilește răspunderea pentru pruncucidere.

Scopul principal al acestui studiu este de a scoate în evidență faptul că aplicarea normei privind pruncuciderea, fiind definită cu unele noțiuni care pot fi interpretate diferit, generează aplicarea neuniformă a acestei norme în practică.

Analiza practicii judiciare.

Speța nr.1. [1]

La 16 martie 2006, aproximativ la ora 14:00, B.A. aflându-se în s. Sadic, r-nul Cantemir, într-o casă părăsită, a născut un copil de gen masculin. În timpul nașterii, fiind într-o stare de tulburare fizică și psihică, cu diminuarea discernământului, cu o cărămidă, găsită alături, i-a aplicat nou-năsutului câteva lovituri în regiunea capului, pricinuindu-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață în urma cărora nou-născutul a decedat.

Astfel, instanța de fond a încadrat acțiunile săvârșite de către B.A. în cele de pruncucidere. În urma apelului declarat de către procuror, fapta inculpatei a fost recalificată din infracțiunea de pruncucidere în omorul intenționat săvârșit asupra unui membru al familiei, minor, profitând de starea de neputință a victimei. Aceasta recalificare instanța de apel a motivat-o în felul următor: *Din probele administrate pe cauza dată, precum și din raportul de expertiză psihiatrică legală efectuată în privința lui B.A., în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, s-a stabilit, că de fapt, condamnată a planificat și s-a pregătit din timp de comiterea omorului copilului său nou-născut, iar după nașterea pruncului a încercat să ascundă urmele infracțiunii săvârșite.*

Curtea Supremă de Justiție a RM a menținut calificarea instanței de apel.

Dacă vorbim despre infracțiunea de pruncucidere, accentul se pune nu atât pe latura obiectivă a componenței de infracțiune, care la fel prezintă o importanță deosebită, ci pe latura subiectivă și starea psihică deosebită a făptuitoarei. Simpla prezență a acțiunii de lipsire de viață a copilului nou-născut de către mama acestuia în timpul nașterii sau imediat după naștere, nu poate fi apreciată ca pruncucidere, deci este necesară prezența simultană și tulburarea psihică sau fizică cauzată de naștere, sub imperiul căreia se comite infracțiunea. [2, p.323] Instanța de fond, la soluționarea cazului a reținut că în timpul nașterii inculpata se afla într-o stare de tulburare psihică, care i-a diminuat discernământul, totodată sunt întrunite și toate semnele necesare ale laturii obiective ale infracțiunii de pruncucidere.

Deci, noi considerăm că era corectă soluția instanței de fond de încadrare a faptelor în prevederile art.147 CP. Referitor la motivarea soluției date de către instanța de apel, considerăm că aceasta nu este suficientă pentru reîncadrarea faptei în cea de omor calificat. Indicarea faptului că B.A. a planificat omorul și l-a pregătit din timp nu este întemeiată, luând în considerare faptul că loviturile au fost aplicate cu o cărămidă găsită alături, deci de un obiect găsit spontan. Atunci când o persoană pregătește din timp comiterea infracțiunii, ea pregătește și instrumentul cu care o va comite, ci nu se folosește de ceva găsit spontan pe alături. Totodată, în cazul delimitării infracțiunii de omor și celei de pruncucidere, încă o dată subliniem importanța stării psihice deosebite cauzate de naștere. Chiar dacă femeia din timp premeditează comiterea infracțiunii de omor a copilului nou-născut, aceasta nu poate planifica existența tulburării psihice, care survine în mod subit. [2, p.323] Existența acestei tulburări o va lipsi de posibilitatea de a aprecia critic acțiunile sale, deci o va lipsi parțial de discernământ. Astfel, nu este corect, după părerea noastră, întemeierea calificării faptei respective ca omor calificat, bazându-se pe planificarea comiterii infracțiunii din timp. Dacă expertiza psihiatrică a constatat că la momentul nașterii B.A. a suferit de o tulburare psihică cauzată de procesul de naștere, sub imperiul căreia a fost comisă lipsirea de viață a copilului nou-născut, vorbim de infracțiunea de pruncucidere.

Speța nr. 2 [3]

La 17 septembrie 2010, Chirilov R.D., aflându-se la domiciliul lui A.L., situat în s. Răscăieții Noi, r-l Ștefan Vodă, acționând în urma înțelegerii prealabile cu ultima, urmărind scopul săvârșirii omorului premeditat al copilului său nou născut, din timp repartizând rolurile, pregătind mijloacele, instrumentele și metoda comiterii omorului, imediat după nașterea nou-născutului, știind cu certitudine despre vârsta minoră a acestuia și faptul că el este o rudă apropiată, profitând de starea

de neputință cunoscută și evidentă a nou-născutului de a se apăra datorită vârstei sale fragede, convingându-se că copilul s-a născut viu, fapt confirmat prin concluzia raportului de expertiză medico-legală nr. 129, din 25.10.2010, conform căreia „pruncul era de gen masculin, nou-născut în termen de 9 luni de viață intrauterină, matur, absolut viabil”. Ulterior, intenționat, A.L., având interes material și anume că C.R. i-a promis o bicicletă, a pregătit un vas cu apă, au lăsat copilul în acest vas, ca rezultat, din cauza stării de neputință de a se apăra, copilul a decedat ca urmare a înecului, însă cauza nu a fost posibil de stabilit din cauza putrefacției pronunțate a cadavrului.

Astfel, ambele au fost condamnate în baza art. 145 alin. (2) lit. a), b), e), i), j) Cod penal. În cadrul examinării dosarului respectiv în ordinea de apel, s-a constatat că *incorect de către instanța de fond a fost calificat acțiunile lui C.R. în temeiul lit. b) alin. (2) art. 145 Cod penal, adică indicele „din interes material”, deoarece calificativul dat nu i-a fost imputat în învinuire acesteia și prin faptul dat i s-a agravat situația, iar calificativul „din interes material”, de fapt se referă la inculpata A.L.* Ce ține de infracțiunea de pruncucidere, inculpata C.R. a solicitat recalificarea faptei în infracțiunea de pruncucidere, argumentând că la momentul nașterii se afla în stare de tulburare psihică. Acest argument a fost combătut prin raportul de expertiză psihologică judiciară nr.308 din 25.02.2013, potrivit căruia nu au fost stabilite date obiective privind prezența stării de afect fiziologic la examinarea lui C.R. în momentul nașterii și după aceasta. Deci, în cazul dat, la fel se pune accent pe starea de tulburare psihică cauzată de naștere, care lipsește. Astfel, fapta nu poate fi reîncadrată în cea prevăzută de art. 147 CP.

Consider că prin exemplul speței date, este oportun de a aborda un aspect controversat al pruncuciderii, și anume acel de participație la pruncucidere. Să presupunem, că în speța examinată mai sus s-ar atesta prezența tuturor semnelor pruncuciderii, comise de către C.R. Cum ar fi fost soluționată cauza atunci?

Dat fiind faptul că norma privind pruncuciderea se referă la un subiect special, doar acea persoana, care întrunește semnele acestui subiect, este supusă răspunderii penale în conformitate cu acest articol. Doar mama nou-născutului poate fi subiect al infracțiunii de pruncucidere. Deci, cum va fi soluționată problema privind răspunderea pentru infracțiunea de pruncucidere săvârșită în participație?

În primul rând, vom analiza situația în care alte persoane, decât mama nou-născutului, la rând cu aceasta execută latura obiectivă a infracțiunii, deci atunci când ei sunt coautori. Nu se pune problema privind răspunderea mamei, în cazul în care se întrunesc toate semnele pruncuciderii, aceasta va răspunde în conformitate cu art.147 CP. Însă, în cazul altor participanți, nu putem califica faptele acestora în conformitate cu art.147, fiindcă aceștia nu întrunesc calitățile speciale ale subiectului, cerute de norma. Astfel, acțiunile acestora vor fi calificate ca omor intenționat agravat (asupra unui minor), ceea ce reiese din faptul că temeiul pentru atenuarea răspunderii, care se aplică mamei copilului, nu se răspândește și asupra lor. [4]

Un alt caz este atunci când mama copilului nou-născut, fiind într-o stare de tulburare psihică, este instigată sau ajutată în alt mod decât prin executarea nemijlocită a faptei, de către o altă persoană să-și lipsească copilul de viață. Aici opiniile în teorie sunt diferite. Unii doctrinari sunt de părere că participații la infracțiunea comisă de mama copilului nou-născut, urmează să răspundă în conformitatea cu art.145 CP cu agravanta corespunzătoare și cu trimiterea la aliniatul relevant al art.42 din Partea Generală a CP.[2, 327] Alți teoreticieni sunt de părere că, în conformitate cu regula stabilită de Partea Generală în cazul aplicării pedepsei pentru participație, și anume că organizatorul, instigatorul și complicele la o infracțiune, prevăzută de legea penală, săvârșită cu intenție se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor, în cazul care mama copilului nou-născut, în prezența temeiurilor suficiente, va fi trasă la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii de pruncucidere, alți participanți trebuie la fel să răspundă pentru participația la infracțiune de pruncucidere. [5]

Ce ține de noi, venim cu unele idei și precizări.

Consider că organizatorul, instigatorul sau complice ar trebui să poarte răspundere pentru participație la omor agravat. Dacă intenția de a participa la infracțiune a apărut la ei înainte de declanșarea procesului nașterii, atunci este logic că aceștia nu puteau să prevadă apariția stării de

tulburare psihică la femeia care naște, deci în cazul dat ei conștient participau la săvârșirea omorului agravat. Chiar dacă până la urmă, femeia va răspunde pentru pruncucidere, dacă activitatea de organizare, instigare sau complicitate a avut loc înaintea nașterii, firesc este că ar trebui să răspundă pentru participația la omor agravat, fiindcă anume această faptă a fost cuprinsă de intenția lor.

Însă, dacă intenția la participanți a apărut în perioada cuprinsă de dispoziția normei referitoare la pruncucidere (24 de ore din momentul nașterii), participantul deja știind despre tulburarea psihică a mamei și conștientizând că aceasta va răspunde pentru infracțiune de pruncucidere, dat fiind faptul că tulburarea psihică cauzată de naștere o lipsește pe femeia de capacitatea de a aprecia pe deplin caracterul acțiunilor sale, atunci participanții ar trebui să răspunde pentru organizarea, instigarea sau complicitatea la infracțiune de pruncucidere.

Evident, aceasta este doar una din variantele teoretice de răspundere pentru participație la pruncucidere, în practica existând mai multe cazuri, care necesită analize mai aprofundate, dat fiind faptul că mai mulți teoreticieni nu sunt de acord cu această poziție, din cauză că la infracțiune de pruncucidere este subiectul special. Noi considerăm că atâta timp, cât în condițiile arătate mai sus, alți participanți nu apar în calitate de autor, ar fi posibil de aplicat unității de încadrare a faptei a tuturor participanților.

Mai exact, considerăm noi, răspunsul la această întrebare ar putea fi dat într-o hotărâre explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM, dat fiind faptul că Hotărârea Plenului Curții Supreme De Justiție a Republicii Moldova *Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM) nr. 11 din 24.12.2012* [6], s-a referit doar la răspunderea participanților în cazul mai multor autori, ceea ce este o abordare incompletă.

A treia varianta posibilă de participație la pruncucidere, care se analizează în doctrina dreptului penal, este acel caz, când în calitate de organizator, instigator sau complice apare mama nou-născutului, iar în calitate de autor, care execută nemijlocit latura obiectivă a infracțiunii, apare o altă persoană. La întrebarea calificării acțiunilor tuturor participanților în cazul dat, considerăm că varianta corectă de calificare este cea de aplicarea răspunderii față de autorul infracțiunii în baza art. 145 alin.(2) lit e) (dacă nu este membrul familiei) sau în baza art. 201¹ alin. (4) (dacă este membrul familiei), iar mama copilului trebuie să răspundă în baza art. 42 și art. 147 CP al RM. [2, 327]

Speța nr.3 [7]

La data de 10.07.2016, în intervalul orelor 14:00 - 16:45 min., XX, aflându-se în mun.Chișinău, str.xx nr.x, ap.x, fiind într-o stare de tulburare fizică și psihică, cu diminuarea discernământului cauzată de procesul de naștere, având intenția imediat după naștere de a omorî copilul său nou-născut, numit YY, l-a învelit în haine și l-a pus într-o pungă din polietilenă, după care s-a deplasat în preajma blocului de locuit din mun.Chișinău, str.xx nr.xx, unde a aruncat copilul în tomberonul de gunoi. Din cauze independente de voința lui XX, acțiunea infracțională a acesteia nu și-a produs efectul, deoarece copilul nou-născut a fost depistat de către un trecător.

Astfel, faptele acesteia au fost calificate ca tentativă la infracțiunea de pruncucidere. În cazul dat nu se spune nimic despre confirmarea stării de tulburare psihică printr-o expertiză psihiatrică legală. Însă, în cazul constatării tulburării psihice cauzate de procesul nașterii, aceasta are o importanță esențială. Dacă printre materialele cauzei a fost prezentată expertiza respectivă, prin care s-a confirmat prezența tulburării psihice la inculpată, cauzate de naștere, atunci soluția instanței este una corectă și legală.

Speța nr. 4. [8]

V.V. a fost condamnată pentru faptul că fiind însărcinată, a planificat omorul copilului său și la 12 noiembrie 2008, orele 23.00, aflându-se în apropierea domiciliului părinților săi, din satul Selemet, r-nul Cimișlia, a născut de sine stătător un copil de gen masculin, viabil, pe care după naștere l-a asfixiat prin comprimarea organelor gâtului, astuparea orificiilor nazale și a gurii, îmbrăcând o sacoșă de polietilenă pe capul copilului, care a cauzat decesul victimei.

Instanța a încadrat faptele acesteia în infracțiunea de omor intenționat, săvârșit asupra unui minor. Însă, inculpata nefiind de acord cu soluția pronunțată, a solicitat reîncadrarea faptei în cea prevăzută de art.147 CP, motivând că *omorul pruncului a avut loc imediat după nașterea lui*. Instanța

de apel a menținut calificarea instanței de fond, fiindcă pentru calificarea faptei în conformitate cu art.147 CP, nu este suficient ca lipsirea de viață a copilului nou-născut să aibă loc imediat după naștere. Mai este necesară prezența stării emoționale deosebite, specificate expres în norma, care fiind cauzată de procesul nașterii, o lipsește pe femeie de capacitatea să aprecieze pe deplin caracterul acțiunilor sale.

Speța nr.5. [9]

XX, la data de 03.08.2013, aproximativ la orele 04:30-05:00, aflându-se în incinta restaurantului „Miraj”, situat în or. xx, str. Unirii, nr. 34, după ce în camera de baie a născut un copil de gen masculin, având scopul de a-l omorî, i-a umplut gura cu hârtie igienică, apoi învelindu-l într-un maiou l-a dus la o distanță de 10 metri de la localul restaurantului, în tufiș, unde l-a abandonat acoperindu-l cu crengi de copac. În aceeași zi, aproximativ la orele 20:15, nou-născutul a fost depistat de colaboratorii de poliție .

Din materialele cauzei rezultă că inculpată se afla în stare de tulburarea psihică, ce este confirmat atât de martorii, care spuneau ca femeia nega orice fapt al nașterii copilului, pe când acesta era unul evident, depistat în urma aflării acesteia la spital. Totodată, și circumstanțe în care a fost comisă fapta, și anume că aceasta nu a fost planificată din timp, ar putea să ne spună că există în cazul dat starea de tulburare psihică cauzată de naștere. Însă, în cauza dată, instanța de judecată, stabilind răspunderea inculpatei în baza art. 27 și 147 din Codul penal (prezența tentativei se datorează faptului că copilul a fost găsit viu și moartea acestuia nu s-a produs), nu a dat apreciere tuturor probelor. În textul sentinței de condamnare se regăsește lista anexelor la cauza care au fost examinate de către instanța, printre care lipsește cea mai importantă probă pentru calificarea faptei ca pruncucidere – raportul de expertiza psihiatrică, care trebuia să confirme sau să infirme existența la momentul comiterii faptei, a tulburării psihice a inculpatei, cauzate de naștere. Instanța a apreciat corect că timpul comiterii faptei a fost unul cuprins de dispoziția art.147, la fel a stabilit și legătura între inculpată și copilul nou-născut, dar lipsește unul din cele mai importante semne ale pruncuciderii. Considerăm, că instanța de judecată, chiar examinând toate circumstanțele cauzei cu audierea tuturor martorilor, nu este în drept să decidă în loc de medicul psihiatru, care trebuie să efectueze o expertiză și să stabilească prezența sau absența tulburării la inculpată. Astfel, considerăm că această sentință nu este una legală, fiindcă lipsește una din probele de bază, care permite calificarea faptei ca pruncucidere.

Dat fiind faptul că în cadrul acestei cauze, avocatul inculpatei a cerut recalificarea faptei în cea de lăsare în primejdie, considerăm oportun de a aborda problema delimitării infracțiunii de pruncucidere de cea de lăsare în primejdie.

Atât în teorie, cât și în practică se pune accent pe diferența în latura subiectivă a acestor două infracțiuni. Dacă vorbim despre lăsarea în primejdie a copilului nou-născut de către mama acestuia, intenția ei nu este cea directă de a cauza moartea copilului, ci mai mult eventuală fața de viața lui ulterioară. În sensul dat, în cazul lăsării în primejdie, mama copilului îl lasă acolo unde este probabilitatea ca acesta să fie găsit, considerând că altcineva îl va îngriji. Deci fața de moartea copilului său, aceasta manifestă intenția indirectă, însă dorința ei este nu de a cauza moartea copilului, ci dorește ca cineva să-i poarte de grijă acestui copil. În cazul pruncuciderii, femeia vrea să scape de copil, căuzându-i moartea, deci ea dorește sau admite anume moartea lui. Delimitarea acestor două infracțiuni de fiecare dată depinde de circumstanțele fiecărui caz în parte, analizând timpul și locul abandonării nou-născutului, starea fizică și psihică a mamei la momentul abandonării copilului, probabilitatea salvării copilului și timpul aproximativ în care acest fapt va fi posibil, etc. [6]

Speța nr.6. [10]

Inculpata F.N., fiind însărcinată în urma unor relații neconjugale, a evitat evidența medicală respectivă, iar la 27.06.2010, după orele mesei, în condiții de casă a născut un făt, căruia nu i-a ligaturat cordonul ombilical, lăsându-l fără de îngrijire. În rezultat, fătul a decedat și ea l-a îngropat tainic într-o râpă de la marginea gospodăriei sale. Prin acțiunile sale, F.N., aflându-se într-o stare de tulburare psihică, a lăsat intenționat fără îngrijire propriul copil nou-născut, fapt care a condiționat decesul acestuia, adică a comis pruncuciderea, ceea ce constituie o infracțiune prevăzută de art.147 Cod Penal al R. Moldova. Conform raportului de expertiză psihiatrică legală, nr 238, din

26.08.10, F.N. urmează să fie recunoscută inresponsabilă de fapta ce i se impută și necesită aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi îndreptată la tratament prin constrângere cu supraveghere obișnuită.

În cazul dat instanța a dispus liberarea inculpatei de pedeapsa penală cu aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical. Aici este oportun de a specifica ce înseamnă prevederea în norma art.147 „starea de tulburare fizică sau psihică, cu diminuarea discernământului”. Aceasta stare, fiind cauzată de procesul de naștere, care are un impact puternic atât fizic, cât și psihic, asupra femeii, o lipsește pe fătuitoare de posibilitatea de a alege varianta corectă de conduită și de a aprecia critic faptele sale. Deci, starea aceasta trebuie să aibă ca efect diminuarea discernământului (a facultății de a înțelege caracterul acțiunilor sale și de a le aprecia la justa valoare). Ceea ce contează în cazul pruncuciderii, ca aceasta stare de tulburarea fizică sau psihică să nu o lipsească pe femeie în totalitate de discernământ, ci aceasta trebuie să se afle într-o stare psihică intermediară între discernământul deplin și absența acestuia. În cazul absenței acestuia, se atestă starea de iresponsabilitate, în urma constatării căreia femeia nu mai este pasibilă de răspunderea penală. [2,325]

Rezultatele cercetării

În afară de acele aspecte controversate, analizate *supra*, legate de infracțiunea de pruncucidere, după opinia noastră necesită abordare încă două aspecte în care opiniile doctinarilor nu sunt unanime.

Prima din aceste probleme ține de posibilitatea apariției în calitate de subiect al infracțiunii de pruncucidere a mamei-surogat. Referitor la aceasta întrebare, doctrina are două răspunsuri. Prima parte a teoreticienilor consideră că mama-surogat nu poate fi considerată subiect al infracțiunii de pruncucidere, dat fiind faptul că legea operează cu termenul mama, care presupune că între femeie și copil trebuie să existe rudenie de sânge. Deci, în cazul dat, subiectul poate fi doar mama biologică a copilului. [2, 326] Cea de-a doua parte a doctinarilor, părerea care ne este mai apropiată, este cea că mama-surogat, la fel poate fi privită ca subiect la infracțiune de pruncucidere. Aceasta opinie se argumentează prin faptul că, la fel cum și mama biologică care naște un copil, mama-surogat parcurge același proces biologic. Nașterea la mama-surogat, sub aspect fiziologic, nu se deosebește de cel al mamei biologice, deci ea la fel este supusă suferințelor fizice și psihice în urma nașterii. La fel cum mamei biologice, procesul de naștere poate cauza starea de tulburare psihică și mamei-surogat. [11, 85] Referitor la unul din argumentele primei categorii de teoreticieni, precum că mama-surogat nu are statutul legal de mamă, fiindcă nu este legal reglementată în mai multe țări, cred că ar fi oportun să apelăm la dreptul familiei, care ne spune ce calitate are mama-surogat. Reieșind din faptul că filiația față de mama se stabilește legal la copil în urma înregistrării acesteia la oficiul de stare civilă, iar în cazul mamei-surogat cu prezența acordului acesteia la înscriere în actele de naștere în calitate de mamă o altă femeie decât cea care a născut. După naștere, mama-surogat are tot dreptul să-și lase copilul născut, fiindcă în lipsa reglementărilor juridice, orice contract încheiat cu mama-surogat, nu se consideră izvor de drept. [12, 170] Deci, rezultă din toate acestea, că după nașterea copilului de către mama-surogat, aceasta se prezumă ca fiind mama biologică a acestuia, până la întocmirea actelor de naștere. Totodată, dat fiind faptul că termenul în care poate avea loc pruncuciderea este de 24 de ore după momentul nașterii, mama-surogat ar trebui legal să fie considerată subiect al infracțiunii de pruncucidere. Însă, atâta timp, cât legea penală nu dă răspuns cert la întrebarea respectivă, vor exista opinii diferite în teorie.

Cea de-a doua problemă ține de pluralitatea victimilor în cazul pruncuciderii și calificarea faptei în cazul dat. Este o problemă discutată în teoria dreptului penal, datorita faptului că norma privind pruncucidere nu prevede agravanta „asupra două sau mai multe persoane”. Totodată, nici aplicarea de două ori a răspunderii penale în baza art.147 nu ar fi o soluție legală și corectă din punct de vedere al dreptului penal. Astfel, în cazul în care se comite pruncucidere (deci sunt temeuri suficiente pentru o astfel de încadrare) a două sau mai multor nou-născuți, se va aplica doar art.147 CP. [2, 320] Aplicarea răspunderii pentru omorul săvârșit asupra două sau mai multor persoane, minore, ar fi ilegală, dat fiind faptul că astfel se neagă prezența tulburării psihice care a dus la comiterea acestei fapte și care permite aplicarea unei norme care prevede atenuarea considerabilă a pedepsei. Astfel, și aplicarea de mai multe ori a art.147 CP în cazul în care lipsirea din viață a tuturor

victimelor a fost cuprinsă de intenția unică, ar însemna încălcarea principiului legalității. Deci în cazul pluralității victimelor, răspunderea se aplică conform art.147 CP o singură dată. În cazul în care intenția făptuitoarei a fost îndreptată spre lipsirea de viață a doi copii (sau mai mulți), însă din motive independente de voința acesteia, a decedat doar unul (sau nu toți din cei cuprinși de intenția făptuitoarei), va exista tentativa la infracțiune de pruncucidere.

Concluziile

În urma cercetării subiectului abordat, formulez următoarele concluzii și propuneri:

1. Considerăm, că ar fi oportun de a completa art.147 CP cu alin.(2) care va reglementa, în calitate de circumstanță agravantă, săvârșirea pruncuciderii asupra a două sau mai multor nou-născuți. Aceasta se motivează prin faptul că gradul de prejudiciabilitate a unei astfel de fapte este unul mai sporit și necesită reglementare aparte cu o pedeapsă mai aspră.

2. Dat fiind faptul, că în analiză efectuată am ajuns la concluzia că mama-surogat poate fi subiect al infracțiunii de pruncucidere, fiindcă în procesul sarcinii și al nașterii unui copil parcurge tot aceleași etape ca și mama biologică a copilului, considerăm oportun de a modifica în conținutul normei penale cuprinse în art. 147 CP al RM din cel al „mamă” în cel de „parturientă”

3. Considerăm că este necesar de a emite o hotărâre explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție a RM, care ar fi mai completă decât cea prezentă, dat fiind faptul că nu există o definiție legală a termenilor cu care operează norma conținută în art.147 CP al RM, precum, „nou-născut”, „în timpul nașterii sau imediat după naștere”, „tulburarea fizică sau psihică”.

Referințele bibliografice

1. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr. 4- Ire-40/10. Hotărâre din 01 martie 2010.*

2. Brînză S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea specială. Volumul I.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328p.

3. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr. 1ra-80/2014. Decizia din 15 ianuarie 2014.*

4. Е. Сидорова. К вопросу о субъективных признаках детоубийства в современном уголовном праве России. În: *Академическая мысль, 2019*

5. Попов, А., Прохоров, В. Проблемы соучастия в детоубийстве. În: *Правоведение. -2002. - № 1 (240). – p.. 125 – 130*

6. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM)” nr. 11 din 24.12.2012. În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2013, nr.6*

7. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr.14-1-13750-04112016; 1- 543/17. Sentința din 16 martie 2017.*

8. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr. 1ra-31/2010. Decizia din 26 ianuarie 2010.*

9. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr. 1-25/2015. Sentința din 13 mai 2015.*

10. *Arhiva Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova. Dosarul nr.1-309/ 2010. Sentința din 27 octombrie 2010.*

11. Тайбыл Р. *Уголовно-правовая характеристика убийства матерью новорожденного ребенка.* Teza de magistru în drept, Tomsk, 2018

12. Cebotari V. *Dreptul familiei. Ediția a III-a.* Chișinău: Tipografia „Reclama”, 2014, 344p.